

«Καιρός να αφεθείτε...»

Ξεχάστε προς το παρόν τον Ντέιβιντ Λιντς ως σκηνοθέτη και υποδεχτείτε τον ως ανορθόδοξο πρεσβευτή του υπερβατικού διαλογισμού και συγγραφέα ενός αυτοβιογραφικού βιβλίου

Του ΛΟΥΚΑ ΚΑΤΣΙΚΑ

Οι λέξεις «υπερβατικός διαλογισμός» πρωτακούστηκαν το 1957 από το στόμα ενός ινδού πνευματικού ηγέτη, του Μαχαρίσι Μαχές Γιόγκι, ο οποίος εγκαίνιασε μια τεχνική για την επίτευξη μιας βαθύτερης συνειδητότητας και αρμονίας. Εισηγητής του κινήματος και υπεύθυνος για τη μετάδοσή του στη Δύση, ο γκουρού έκανε την συγκεκριμένη τεχνική διαλογισμού δημοφιλή στους θιασώτες του χιπισμού, ενώ οι διδασχές του βρήκαν θερμούς οπαδούς σε μέλη των Μπιπλς και των Μπιτς Μπιός, σε τραγουδοποιούς όπως ο Ντό-

νοβαν και ηθοποιούς όπως η Μία Φάρουο. Ο Μαχαρίσι τους ζητούσε κάτι απλό: στη διάρκεια δύο ζολεππων ατομικών συνεδριών που θα γίνονταν καθημερινά, να επαναλαμβάνουν ένα προσωπικό «μάντρα» (ωδή αυτοσυγκέντρωσης), για να αγγίξουν σταδιακά μια κατάσταση γαλήνιας εγρήγορης, ιδανικό αντίδοτο σε έναν αγχωτικό κόσμο.

Τον Δεκέμβρη του 2005, σε συνέντευξη που παραχώρησε σε αμερικανική εφημερίδα, ο Ντέιβιντ Λιντς αποκάλυψε ότι εξασκούσε τον υπερβατικό διαλογισμό από το 1973. Φύσει εσωστρεφής άνθρωπος αλλά και αντισυμβατικός καλλιτέχνης, ο οποίος επί δεκαετίες τροφοδοτεί τη μεγάλη οθόνη με ιδιόρρυθμες ταινίες, ο Λιντς

μοιάζει με τον πιο ανορθόδοξο αγγελιαφόρο ενός πνευματικού ιδιώματος το οποίο πρεσβεύει πρωτίτως τη θετικότητα και την ευτυχία. Κι όμως. Υπογραμμίζοντας ότι «δεν πρόκειται για αίρεση, ούτε για κάποιο θρήσκευμα, αλλά για τεχνική», ο δημιουργός αποφάσισε να διδάξει σε μια νεότερη γενιά το ευαγγέλιό της.

Τον Ιούλιο του 2005, ο Λιντς εγκαίνιασε το Ίδρυμα για την Εκπαίδευση με Βάση την Ανάπτυξη της Συνειδητότητας και για την Παγκόσμια Ειρήνη, με σκοπό να συγκεντρώσει χρήματα για σπουδαστές που θα ενδιαφέρονταν να μάθουν στην πράξη τον υπερβατικό διαλογισμό. Εκτοτε ξεκίνησε να προωθεί το όραμά του σε ακροατήρια αμερικανικών πανεπιστη-

μίων. Ενα χρόνο αργότερα κυκλοφόρησε το βιβλίο «Κυνηγώντας το Μεγάλο Ψάρι», στο οποίο εκμυστηρεύονται τα οφέλη που του έχει προσφέρει σε προσωπικό και δημιουργικό επίπεδο η ενασχόληση με τον διαλογισμό. Το βιβλίο κυκλοφορεί τώρα και στη χώρα μας από τις εκδόσεις Πατάκη. Για όλη αυτή μας μίλησε ο βέλγος δημιουργός:

– Μπορείτε να μου πείτε λίγα λόγια για την έννοια του υπερβατικού διαλογισμού;

«Είναι μια αρχαία μορφή διαλογισμού που επιτρέπει να εισδύσεις στο εσωτερικό σου και να ανακαλύψεις έναν αχανή ωκεανό κρυστάλλινης, ολοζώντανης συνειδητότητας. Ευφύια, δημιουργικότητα, αγάπη, ευτυχία, ενέργεια βρίσκονται μέ-

σα σε αυτό το ανεξερεύνητο πεδίο και περιμένουν από εσένα να τα ξεκλειδώσεις. Κάθε ανθρώπινη πιθανότητα περιμένει εκεί. Το μόνο που χρειάζεται να κάνουμε είναι να βουτήξουμε και να την απελευθερώσουμε. Μόλις συμβεί κάτι τέτοιο, η δυνατότητα του ανθρώπου γίνεται ξαφνικά υπέρτατη. Επιτυγχάνεται μια απίστευτη διαύγεια νόησης».

- Με τον διαλογισμό ήρθατε πρώτη φορά σε επαφή τα χρόνια του '70, όταν ετοιμάζατε την πρώτη σας ταινία μεγάλου μήκους, «Eraserhead»...

«Πράγματι. Τον καιρό που γύρισα την ταινία έτυχε να ακούσω μια φράση που τρύπωσε στο μυαλό μου: Ισχυριζόταν πως η πραγματική ευτυχία βρίσκεται στα μύχια του ανθρώπου. Σε εκείνη τη φάση της ζωής μου δεν γνώριζα πώς ακριβώς μπορούσα να τα προσεγγίσω. Μια μέρα μου τηλεφώνησε η αδερφή μου και μου είπε ότι ξεκίνησε υπερβατικό διαλογισμό, όπως τον δίδασκε ο Μαχαρίσι Γιόγκι. Από τον τόνο της φωνής της κατάλαβα πως κάτι είχε αλλάξει μέσα της. Αυτό ξεκίνησε τα πάντα για μένα».

- Πώς ήταν η πρώτη φορά που εξασκήσατε την τεχνική του διαλογισμού;

«Πήγα σε ένα μικρό, ήσυχο δωμάτιο. Εκλείσα τα μάτια και άρχισα να επαναλαμβάνω το προσωπικό μου "μάντρα". Ξαφνικά ένιωσα σαν να βρισκόμουν μέσα σε έναν ανελκυστήρα που βουτούσε αστραπιαία προς το κενό, γιατί τα καλώδια του είχαν απότομα κοπεί. Αυτό ήταν όλο! Κατέληξα σε μια κατάσταση θεοπέπιας ευδαιμονίας».

- Αν υποθέσουμε ότι η εμπειρία του υπερβατικού διαλογισμού δημιουργεί ψυχική ανάταση και θετική διάθεση, όπως αναφέρετε στο βιβλίο, τότε από πού πηγάζει το σκοτάδι που συναντάμε στις ταινίες σας;

«Πρέπει να ομολογήσετε ότι ζούμε σε έναν παράλογο κόσμο. Αυτός ο τρελός κόσμος είναι γεμάτος από τις πιο αντικρουόμενες έννοιες. Τη χαρά και τη λύπη. Τη ζωή και τον θάνατο. Σε μια προσπάθεια να έρθουμε πλησιέστερα στις πιο άγνωστες σε εμάς έννοιες, κάνουμε σινεμά. Αυτό είναι και το νόημα του να διηγείσαι μια ιστορία. Για να γνωρίσεις πτυχές του κόσμου που δεν σου είναι οικείες. Ο καλλιτέχνης δεν χρειάζεται να υποφέρει, εντούτοις, για να γνωρίσει τι θα πει πόνος. Χρειάζεται απλώς να τον κατανοήσει. Ο διαλογισμός βοηθά πολύ σε αυτό. Αυτό που καταφέρνει είναι να σε κάνει να αντιλαμβάνεσαι πιο έντονα τα πράγματα. Μεγεθύνει τα συναισθήματα που βιώνεις».

- Έχετε δηλώσει ότι ξεκινάτε το γύρισμα μιας ταινίας χωρίς ολοκληρωμένο σενάριο. Αληθεύει αυτό;

«Ναι. Καταλαβαίνω συνήθως πού θα καταλήξει η ταινία πριν ολοκληρώσω τη συγραφή του σεναρίου. Στην περίπτωση του Inland Empire, για παράδειγμα, το μόνο που είχα στα χέρια μου ήταν κάποιες σκηνές που είχα γράψει. Σταδιακά διέκρινα συνεκτικούς δεσμούς που έφερναν τις σκηνές αυτές πλησιέστερα μεταξύ τους, δημιουργώντας παράλληλα κάτι ευρύτερο. Πολλές φορές πρέπει να σας πω ότι δεν γνωρίζω κι εγώ ο ίδιος τι σημαίνουν μερικά πράγματα, παρά μόνο αφότου έχει περάσει καιρός κι αρχίζουν να μου γίνονται πλέον ξεκάθαρα».

- Είναι τα πάντα στο σινεμά που κάνουν ζήτημα ιδεών; Αυτές είναι το «μεγάλο ψάρι» για το οποίο γράφετε στο βιβλίο σας;

«Κάθε ταινία στηρίζεται σε μια σειρά ιδεών με τις οποίες παθιάζεσαι και στις οποίες διαλέγεις να μείνεις πιστός. Υπάρχουν ιδέες που έρχονται να σε επισκεφτούν από το πουθενά κι εσύ τις ερωτεύεσαι. Η όλη διαδικασία έχει να κάνει με το τι διαλέγεις να ερωτεύεσαι κάθε φορά. Μερικοί άνθρωποι νιώθουν ότι τους ελκύουν οι μελαγχρινές, μια μέρα όμως μια ξανθά ξεπροβάλλει από μια γωνιά του δρόμου».

- Αισθάνεστε ποτέ υποχρεωμένος να δώσετε εξηγήσεις για το νόημα κάποιων ταινιών σας;

«Οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν μάθει πια ότι δεν πρόκειται να τους εκμυστηρευτώ τίποτα, συνεπώς έχουν εγκαταλείψει κάθε προσπάθεια (γέλια). Όχι επειδή μου αρέσει να τους ταλαιπωρώ, αλλά επειδή νιώθω ότι τους ληστεύω από την δική τους αντίληψη των πραγμάτων. Ως θεατής δεν θέλω κάποιος να μου πει τι να σκεφτώ ή τι να αισθανθώ απέναντι σε μια ταινία. Θέλω να απολαμβάνω την δυνατότητα να εισχωρώ στον κόσμο της. Μερικές ταινίες είναι φτιαγμένες ώστε να γίνονται αμέσως αντιληπτές. Με αυτό τον τρόπο, όμως, αφήνουν ελάχιστο περιθώριο στο μυστήριο, στο όνειρο».

- Τι είναι αυτό που θα λέγατε ότι ζητάτε από το κοινό σας;

«Το μόνο που επιθυμώ από τους θεατές είναι να μπαίνουν στην αίθουσα, να βλέπουν τα φώτα να σβήνουν και να βυθίζονται σε έναν άλλο κόσμο που τους είναι ολοκληρωτικά άγνωστος. Μην προσπαθήσετε να αντιμετωπίσετε την ταινία διανοητικά, αλλά εμπιστευτείτε τα υπόλοιπα αισθητήρια όργανά σας. Ο καλύτερος τρόπος είναι να αφεθείτε. Είναι μια μαγευτική διαδικασία».

